

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

van Heemstraschool

Plaats : Hattem
BRIN nummer : 05PA|C1
Onderzoeksnummer : 288030
Datum onderzoek : 15 februari 2016
Datum vaststelling : 24 februari 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	EINDOORDEEL	6
3	TOELICHTING	8
4	REACTIE VAN HET BESTUUR	15
5	OPZET VAN HET ONDERZOEK	16

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 15 februari 2016 een onderzoek uitgevoerd op de Van Heemstraschool naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Wij hebben voor de Van Heemstraschool een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten mogelijk onvoldoende zijn.

Op 6 oktober 2015 heeft de inspectie de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bestuur besproken. Naar aanleiding van dit gesprek hebben wij besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen vast te stellen.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

2 EINDOORDEEL

De inspectie kent aan de Van Heemstraschool het basisarrangement toe. Hoewel de eindopbrengsten van de afgelopen drie schooljaren onder de inspectiegrenzen lagen, ziet de inspectie dat door de ingezette verbetertrajecten het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg van een voldoende niveau zijn. De inzet en betrokkenheid van het managementteam en de bestuurder geven de inspectie het vertrouwen dat deze kwaliteitsverbetering op beleidsmatig niveau ook duurzaam is. Dit betekent dat wij op dit moment geen reden hebben om het toezicht te intensiveren.

Context

In 2014 heeft de bestuurder, nadat de eindopbrengsten twee maal onder de ondergrenzen van de inspectie lagen, door een externe partij een analyse laten uitvoeren. De conclusies van de onderzoeker waren:

- De Daltonprincipes zijn onvoldoende verbonden aan het opbrengstgericht werken (onvoldoende hoge verwachtingen).
- De leerkrachten zijn te veel gericht op de eigen groep en te weinig op de aansluiting tussen de groepen.
- De leerstofinhouden, de onderwijstijd en het didactisch handelen zijn (integraal) van een onvoldoende hoog niveau.
- De analysevaardigheden van de leerkrachten zijn van onvoldoende niveau.
- De invulling van de zorg is niet planmatig genoeg.
- Er is spanning en onbalans in het MT.

Aan de hand van deze bevindingen is de school een overzienbaar aantal verbetertrajecten ingegaan, waarbij ook veel nadruk is komen te liggen op de borging van hetgeen bereikt is. Binnen het team is veel draagvlak voor het ingezette beleid.

Belangrijkste bevindingen

- De school behaalt onvoldoende eindopbrengsten in 2013, 2014 en 2015. De verwachtingen voor 2016 lijken positief op basis van de resultaten van de middentoetsen groep 8.
- Er heerst een professionele onderwijscultuur, aangestuurd door het managementteam en de bestuurder, met een breed draagvlak binnen het team
- Er is een overzienbaar aantal gerichte verbeteractiviteiten.
- Alle onderzochte indicatoren (met uitzondering van de eindopbrengsten) zijn van voldoende niveau; bij de kwaliteitszorg zijn de indicatoren

'evaluatie van de resultaten' (9.2) en 'de borging' (9.5) als goed beoordeeld.

3 TOELICHTING

Hieronder staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Opbrengsten

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.		•			
1.3	De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					•
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

De inspectie beoordeelt de resultaten van de leerlingen aan het einde van de schoolloopbaan op basis van de laatste drie schooljaren. In de jaren 2013, 2014 en 2015 lagen de resultaten steeds onder de ondergrens die de inspectie hanteert. Daarmee beoordeelt de inspectie de eindopbrengsten als onvoldoende (indicator 1.1). Op grond van de resultaten van de midden-toets van groep 8 en de stijgende lijn die daarin ook zichtbaar is, is de verwachting dat de eindresultaten voor dit schooljaar boven de ondergrens van de inspectie zullen liggen.

Sinds 1 februari 2016 beoordeelt de inspectie de tussenresultaten niet meer. Het beeld van de tussentijdse opbrengsten van de school als totaal is echter positief. De Van Heemstraschool volgt de sociaal-emotionele ontwikkelingen van de leerlingen met een landelijk genormeerd volginstrument. De inspectie stelt vast de leerlingen aan het einde van de schoolperiode over voldoende sociale competenties beschikken.

Leerstofaanbod

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			•	
2.6	De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			•	

De inspectie beoordeelt alle zes indicatoren die betrekking hebben op de aangeboden leerinhouden als voldoende. De school gebruikt eigentijdse methoden die de kerndoelen dekken en deze worden ook integraal aangeboden. In het 'Leerstof en Monitoring Overzicht' verantwoordt de school zich over hoe zij invulling geeft aan de kerndoelen en de wijze waarop daarop monitoring plaats vindt. Dit overzicht kan nog versterkt worden door daar ook de referentieniveaus in op te nemen.

Tijd

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

De inspectie beoordeelt indicator 3.1 als voldoende. De lessen beginnen vlot na binnenkomst en er gaat nauwelijks tijd verloren aan organisatorische zaken of het corrigeren van ordeverstoringen. Bij enkele geobserveerde lessen kon het tempo nog wel iets omhoog.

Schoolklimaat

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

De inspectie heeft alle vier beoordeelde indicatoren van het schoolklimaat als voldoende beoordeeld. De school heeft inzicht in de beleving van de sociale veiligheid van zowel de leerlingen als de leerkrachten. Er is een integraal veiligheidsbeleid (inclusief een incidentenregistratie) gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school. De leerkrachten zorgen er voor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar (en anderen) omgaan. De leerlingen en het personeel voelen zich veilig en de ouders bevestigen dit beeld.

Didactisch handelen en afstemming

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

De inspectie beoordeelt ook alle indicatoren van het didactisch handelen en de afstemming als voldoende. De schoolbrede afspraken over hoe de instructie en afstemming vorm te geven, waren duidelijk herkenbaar in de geobserveerde lessen. Het effect van de heldere en voor de leerlingen voorspelbare structuur is, onder meer, dat er een taakgerichte werksfeer heerst en de leerlingen actief bij de les zijn betrokken. De afstemming op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen is vastgelegd in de groepsplannen en op basis van de methodetoetsen of observaties verder gepreciseerd in de weekagenda's. Het hebben van hoge verwachtingen kan nog meer in de dagelijkse praktijk van het lesgeven zichtbaar worden gemaakt.

Begeleiding en zorg

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

De Van Heemstraschool hanteert adequate instrumenten om de ontwikkeling te volgen op het gebied van taal, lezen en rekenen-wiskunde en sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor de kleuters is, naast de kleutertoetsen, een observatie-instrument in gebruik om de brede ontwikkeling te volgen. De leerkrachten maken groepsplannen op basis van de analyse van de toets- en observatiegegevens en de in de groepsoverzichten opgenomen bevorderende en belemmerende factoren van de leerlingen. Daarbij delen zij de leerlingen in drie instructie- en verwerkingniveaus in. De looptijd van de groepsplannen is gekoppeld aan de methodeblokken, maar kennen daarnaast doelstellingen op vaardigheidsscores en -groei. Bij tegenvallende toetsresultaten leggen de leerkrachten de uit te voeren interventies vast in het volgende groepsplan. De leerkrachten leggen in een logboekje de vorderingen van de interventies vast. Sommige leerkrachten geven aan het maken van goede analyses en het geven van een diagnose van de onderliggende problemen moeilijk te vinden. De intern begeleiders geven hierbij ondersteuning. Bij de overgang van de ene groep naar de volgende, vindt er een warme overdracht plaats, waarbij ook een groepsplan voor de eerste periode na de zomervakantie wordt gemaakt.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.				•
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

De inspectie stelt vast dat op de Van Heemstraschool het systematisch denken en uitvoeren van kwaliteitszorg, dat wil zeggen het regelmatig analyseren, evalueren, verbeteren en borgen, op orde is. De directie weet het cyclische proces van de kwaliteitszorg zichtbaar en merkbaar inhoud te geven.

De inspectie constateert dat de twee jaar (2013 en 2014) onvoldoende eindopbrengsten voor de bestuurder en de school een duidelijke 'wake-up call' zijn geweest. Met behulp van externe deskundigen is in 2014 een analyse gemaakt van de opbrengsten en het onderwijsleerproces. Op grond van deze analyse heeft de school verbeterplannen opgesteld en ook in de personele sfeer enkele maatregelen genomen. Ook binnen het team is er een duidelijk besef gekomen van de situatie en de noodzaak en wens om het tij te keren en de kwaliteit van het onderwijs structureel op een hoger niveau te krijgen. Het beleid om dit te bereiken, wordt dan ook breed gedragen. De bestuurder is ook nadrukkelijk bij dit proces betrokken.

Naast de externe hulp, zijn ook intern de procedures en het cyclisch denken versterkt. Wel kunnen in het jaarplan de doelstellingen nog meer smart geformuleerd worden. De wijze waarop binnen het team de opbrengsten worden geanalyseerd en geëvalueerd, waarbij men nadrukkelijk ook kijkt hoe de leden van het team kunnen leren van de gebleken 'good practice', is aanleiding indicator 9.2 als goed te beoordelen. De school kiest er bewust voor een beperkt aantal verbetertrajecten tegelijkertijd uit te voeren, zodat er ook voldoende tijd en ruimte is voor een goede implementatie. Met name de borging neemt hier een prominente plaats in. De leden van het managementteam voeren (thematisch ingerichte) lesobservaties uit en ook is er ruimte voor collegiale consultaties. Alle (onderwijskundige) afspraken zijn helder beschreven en in de

borgingskalender is vastgelegd wanneer welke onderdelen geëvalueerd worden. Om die reden beoordeelt de inspectie indicator 9.5 als goed. De school verantwoordt zich in voldoende mate aan de belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.

Naleving wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT1B	In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen (art. 13 WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT2B	In het schoolplan is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 12 WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op de Van Heemstraschool.

Daarnaast heeft de inspectie de school en het bestuur gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van de school en welke stappen de school gaat ondernemen om de kwaliteit weer op orde te krijgen.

Hieronder geeft het bestuur haar reactie:

Er is gedurende twee jaar door een zeer gemotiveerd team proactief en daadkrachtig gewerkt aan effectieve verbeteracties. De inspectie heeft deze signalen gezien, gevoeld en gewaardeerd. Dit zet een team in z'n kracht en versterkt de collectieve ambitie.

Het borgen van het behaalde resultaat, maar ook het verder werken aan een open, verbindend, resultaatgericht samenwerken, zal onverminderd doorgang vinden binnen de lerende organisatie die Cambium wil zijn.

5 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Op 15 februari 2016 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: schoolleiding, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in de groepen 1/2, 3, 5, 6, 7 en 8. Deze observaties zijn samen met observanten van de school uitgevoerd.

Aansluitend is een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en de leraren van de school. In dit gesprek heeft de inspectie haar bevindingen en oordelen besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.